

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Oblastní odbor SRS
Zemědělská 1 a
613 00, Brno

Břeclav 19.12.2011
SRS 066986/2011

Zpráva č. 20 oblastního odboru BRNO o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 31.10. – 31.12.2011

1. Počasí

V první polovině sledovaného období bylo inverzní počasí s nízkou oblačností, častými mlhami a mrholením. Téměř celá republika se potýkala se zvýšeným znečištěním ovzduší. Teplotně byl listopad normální. Nejvyšší teplota v Brně-Chrlicích byla naměřena 15,2 °C dne 6.11. a nejnižší byla zjištěna -6,8 °C dne 15.11. Na srážky to bylo velmi chudé období, spadlo celkem pouze do 5 mm za celý měsíc. Na přelomu listopadu a prosince vysvitlo slunce a ovzduší se pročistilo. Od 7.12. přišly tolik očekávané srážky ve formě deště, ale spadlo pouze okolo 3-4 mm. Nejnižší teplota -6 °C byla prozatím v prosinci naměřena 11.12. Naopak nejvyšší teplota 13 °C byla zjištěna přes den 5.12.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Ve sledovaném období se dokončovala sklizeň kukuřice, cukrovky a zelí. Pokračovala příprava půdy, setí pšenice ozimé po sklizené kukuřici, aplikace herbicidů v obilninách. Vlivem sucha špatně vzchází později zaseté obiloviny.

OBILNINY

JEČMEN OZIMÝ (RF 13-25 BBCH)

Laboratorně potvrzená **virová zakrslost pšenice (Wheat dwarf virus, WDV)** byla zjištěna na okrese Brno-venkov (Smolín, 22.11.) a Brno-město (Rebešovice, 15.11.), intenzita výskytu byla odhadnuta na střední.

První výskyt **padlí ječmene (Erysiphe graminis f. sp. hordei)** na listech byl objeven na okrese Brno-venkov (Smolín, 31.10.) a Znojmo (Dyjákovice, 7.11.). Střední výskyt byl zaznamenán na okrese Znojmo (Dyjákovice) a silný výskyt na listech byl sledován na okrese Brno-venkov (Smolín).

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt **sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene (Pyrenophora teres)** na listech byl pozorován v okrese Znojmo (Dyjákovice, 1.11.) a v okrese Vsetín (Lhota u Kelče, 1.11.).

První výskyt kolonií **kyjatky osenní (*Sitobion avenae*)** na listech byl objeven na okrese Brno-venkov (Smolín, 9.11.) a Znojmo (Dyjákovice, 1.11.).

Ohniskový střední až silný výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** byl zjištěn v okrese Vsetín (Lhota u Kelče 1.11.).

PŠENICE OZIMÁ (RF 00-29 BBCH)

Laboratorně potvrzená **virová zakrslost pšenice (*Wheat dwarf virus, WDV*)** byla zjištěna na okrese Brno-venkov (Pohořelice, 22.11.) a Znojmo (Prosiměřice, Únanov, 8.11.), intenzita výskytu byla odhadnuta na střední.

První výskyt **askochytové skvrnitosti listů obilnin (*Ascochyta spp.*)** na listech byl zaznamenán na okrese Brno-venkov (Smolín, 31.10.) a Znojmo (Prosiměřice, 8.11.).

Lokálně střední až silný výskyt **padlí pšenice (*Erysiphe graminis f. sp. tritici*)** na listech byl objeven na okrese Brno-venkov (Smolín). První výskyt byl zjištěn v okresech Břeclav (Boleradice, Rakvice 9.11.), Vsetín (Lhota u Kelče, Kelč-Nové Město, Kladeruby, 1.11.).

Při úhlopříčném průchodu porostem se kontroluje 20 rostlin (odnoží), na kterých se hodnotí příznaky a intenzita napadení chorobou.

Fungicidní ochranu je třeba usměrnit podle vývoje počasí. Ošetřuje se zpravidla od fáze BBCH 37. Zásahy se provádí zároveň proti celému komplexu listových chorob. Při rozhodování o konkrétním termínu ošetření je vhodné zohlednit rovněž předpokládaný počet ošetření. S cílem oddálit vznik rezistence je nutné střídát fungicidy s odlišným mechanismem působení.

První výskyt **hnědé rzivosti pšenice (*Puccinia persistens subsp. triticina*)** na listech byl zaznamenán v okrese Znojmo (Prosiměřice, 8.11.) a v okrese Uherské Hradiště (Polešovice, 11.11., 12.12.).

Ohniskový střední až silný výskyt **kříška polního (*Psammotettix alienus*)** byl zjištěn v okrese Břeclav (Boleradice, Rakvice, Velké Bílovice, 9.11.) a v okrese Vsetín (Kelč-Nové Město 1.11.).

Pozorování dospělců na podzim (na vzešlých výdrolech obilnin, orientačně v září a na vzešlých ozimech vysetých v blízkosti loňských ozimů, orientačně fáze 12-29 BBCH, v první či druhé polovině října – dle počasí, do prvního mrazu). Pozoruje se pokud možno za slunného bezvětřného počasí, nejlépe v pozdním odpolední před západem slunce především na řídkých prosvětlených místech porostů. U ozimů se preferují širší okraje ze strany, kde byly ozimy v předchozím roce. Kontroluje se množství dospělců kříška polního na 100 smyků. Kritické číslo je 3-7 dospělců na 100 smyků.

Chemická ochrana na podzim se doporučuje při výskytu 5 a více jedinců na 100 smyků. Preferuje se časně ošetření. Je nezbytné střídát insekticidy s různým mechanismem účinku za účelem předcházení vzniku rezistence.

Ojedinelý střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** v porostu byl objeven na okrese Břeclav (Velké Němčice, 14.11.). Všeobecně v rámci oblasti byly zaznamenány výskyty slabé a nulové.

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření na podzim se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 užívaných východů z nor na 1 ha.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19 BBCH)

Ohniskový silný výskyt **padlí brukvovitých (*Erysiphe cruciferarum*)** na listech zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Nedakonice, 12.12.).

Při průchodu porostem se v RF 15-26 na 10 místech prohlédnou vždy 2 za sebou rostoucí rostliny. Zaznamená se počet napadených rostlin. Práh škodlivosti je 5 až 15 % napadených rostlin.

Nepřímá ochrana spočívá ve výběru vzdušné lokality, harmonické výživě a nepřehnojování dusíkem. Přímá ochrana – zaznamenány vedlejší účinky podzimního fungicidního ošetření proti fómovému černání stonku řepky.

PÍCNINY

VOJTĚŠKA (RF 7 BBCH)

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zjištěn v okrese Břeclav (Kobylí, Břeclav, 14.11.) a Hodonín (Čejkovice, 16.11.), ohniskový silný výskyt v okrese Uherské Hradiště (Ostrožské Předměstí, 15.11.).

Pozorování se provádí u víceletých pícnin v porostech o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace a po druhé seči jetelovin.

Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Chemické ošetření porostu se provede při dosažení nebo překročení prahu škodlivosti, tj. pokud se zjistí více než 200 až 600 užívaných nor na 1 ha u letos zasetých porostů a více než 400 až 2000 užívaných nor na 1 ha u dvouletých a starších osevů.

JETEL LUČNÍ (RF 7 BBCH)

Ohniskový střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště (Újezdec u Luhačovic, 14.11.).

Sledování viz. vojtěška.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 00 BBCH)

Lokálně slabý výskyt vajíček **svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*)** byl zjištěn v okrese Brno-venkov (Podolí, 7.12.).

První výskyt imag **pídalky podzimní (*Operophtera brumata*)** ve feromonovém lapači a zároveň vrchol letu byl zaznamenán na okrese Znojmo (Citonice, 7.11.), konec letu 21.11. Slabý výskyt přezimujících vajíček byl zjištěn v okrese Brno-venkov (Podolí, 7.12.).

Lokálně střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** v zatravněném sadu byl objeven na okrese Břeclav (Velké Němčice, 14.11.).

OKRASNÉ DŘEVINY

BRSLEN

První výskyt vajíček **mšice makové (*Aphis fabae*)** kolem pupenů na větvičkách byl sledován na okrese Znojmo (Práče, 3.11.). V okrese Břeclav (Kostice, 28.11.) bylo zjištěno slabé osázení letorostů vajíčky. V okrese Brno-venkov (Podolí, 7.12.) a v okrese Znojmo (město, 16.12.) byl zaznamenán střední výskyt vajíček.

Pro osázení brslenů zimními vajíčky mšice makové se zjišťuje

a) celkový počet brslenů na lokalitě

b) z toho počet osazených slabě (do 5 vajíček kolem 1 pupenu)

c) z toho počet osazených silně (nad 5 vajíček kolem 1 pupenu a další vajíčka na kůře větviček)

Brsleny s méně než 5 vajíčky na 1 keř se považují za neosazené. Prognóza slabého výskytu platí pro lokality s méně než 40 % osazených brslenů, středního výskytu s 40–60 % osazených brslenů a při osázení více než 60 % brslenů lze očekávat silný výskyt.

Ošetření se signalizuje u semenaček řepy při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

Za oblastní odbor Brno: Ing. Eliška Kopřivová